LIBRIS | We know books

DMITRI ALEKSEEVICI GLUHOVSKI

METRO 2033

Traducere din limba rusă și note
de Antoaneta Olteanu

PALADIN

LIBRIS | We know books

CAPITOLUL 1

— Cine-i acolo? Hei, Artiom! Ia uită-te!

Artiom se ridică fără chef de la locul lui de lângă foc și, după ce-și trase automatul spre piept, o porni prin întuneric. Stând în picioare chiar la marginea spațiului luminat, trase demonstrativ piedica armei, încercând să producă un zgomot cât mai puternic și mai amenințător, apoi strigă răgușit:

— Stai! Parola!

Din întuneric, de unde puțin mai devreme se auziseră un foșnet ciudat și o șoaptă surdă, răsunau acum niște pași grăbiți, sacadați. Cineva se retrăgea în adâncul tunelului, speriat de vocea răgușită a lui Artiom și de zăngănitul armei. Artiom se întoarse grăbit la foc și-i spuse lui Piotr Andreevici:

— Ei, nu, nu mi s-a părut. N-au răspuns și au fugit.

— Dobitocule! Ți s-a spus clar: dacă nu răspunde, tragi imediat! De unde poți să știi cine a fost? Poate că se apropie Întunecații!

— Nu... Nu cred că erau oameni... Erau niște zgomote foarte ciudate... Și nici pașii nu erau de om. Păi ce, nu recunosc eu niște pași de om? Și apoi, când au fugit vreodată Întunecații așa? Doar știți și dumneavoastră, Piotr Andreevici, că în ultimul timp, de fiecare dată când apar, Întunecații dau năvală fără nicio ezitare. Au atacat o patrulă de pază cu mâinile goale, înaintând prin focul deschis al mitralierei. Dar chestia asta s-a retras imediat... Ca un animal speriat.

— Bine, Artiom! Prea faci pe deșteptul! Ai primit niște ordine, acționează conform ordinelor și nu te mai gândi atâta.

LIBRIS We know books

Poate era vreo iscoadă. Acum știe că suntem puțini aici și de câtă muniție ar avea nevoie... Poate că o să ne omoare aici și acum, uite așa, ca distracție. O să ne pună cuțitul la gât și o să măcelărească toată stația, cum s-a întâmplat la Polejaevskaia, și asta numai pentru că n-ai scăpat la timp de nenorocitul ăla... Uită-te la mine! Data viitoare o să te pun să alergi după ei prin tunel!

Artiom fu străbătut de un fior, imaginându-și cum arăta tunelul după șapte sute de metri. Îi era groază numai când se gândea la asta. Nimeni nu avusese curaj să înainteze prin tunel spre nord, dincolo de cei șapte sute de metri. Patrulele mergeau numai până la cinci sute și, după ce luminau stâlpul de hotar cu proiectorul drezinei și se convingeau că nu se cățărase pe el nicio nenorocire, se întorceau în grabă. Chiar și cercetașii – niște bărbați zdraveni, trecuți prin multe, care fuseseră pușcași marini – se opreau la șase sute optzeci de metri. Își ascundeau țigările aprinse în palmele făcute căuș și-și țineau răsuflarea, lipiți de dispozitivele pentru vedere nocturnă. Apoi se retrăgeau încet, fără să-și ia privirile de la tunel și fără să se întoarcă vreodată cu spatele la el.

Patrulând, ajunseseră acum până la patru sute cincizeci de metri și se aflau la cincizeci de metri de stâlpul de hotar. Dar hotarul era verificat de câteva ori pe zi, iar controlul de astăzi se încheiase deja de câteva ore. Postul lor de pază se afla cel mai departe în tunel, iar în orele scurse de la ultima verificare, toate creaturile pe care era posibil să le fi speriat patrula începuseră deja să se strecoare din nou spre ei. Le atrăgeau cumva flăcările, oamenii...

Artiom se așeză la locul lui și întrebă:

— Și ce s-a întâmplat la Polejaevskaia?

Și, deși știa povestea asta care-ți îngheța sângele în vene – i-o povestiseră deja cărăușii din stație –, simțea nevoia s-o mai asculte o dată, așa cum cei mici sunt inevitabil atrași de basmele înfricoșătoare despre mutanții fără cap și strigoii care-i răpesc pe copii.

— Cu Polejaevskaia? Păi n-ai auzit? A fost o poveste ciudată. Ciudată și îngrozitoare. Mai întâi au început să le dispară cercetașii. Se duceau în tunel și nu se mai întorceau. Bine, e adevărat, aveau niște mucoși de cercetași, nu ca ai noștri, dar ei au o stație mai mică și locuiesc foarte puțini oameni acolo... Mă rog, locuiau. În sfârșit, au început să le dispară cercetașii. A plecat un detașament și ia-l de unde nu-i. Mai întâi au crezut că întârzie, mai ales că acolo, la ei, tunelul făcea o buclă, așa, exact ca la noi.

Artiom începu să nu se simtă în apele lui când auzi asta.

— ...Și nu se vede nimic, nici punctele de pază, în niciun caz stația, oricât de mult ai lumina. Și ei nicăieri, lipsesc de o jumătate de oră, apoi de o oră, pe urmă de două ore. Lumea se întreba unde or fi dispărut, că doar nu înaintaseră mai mult de un kilometru. Li se interzisese să meargă mai departe, și nici ei nu erau așa de proști... Pe scurt, nu s-au mai întors și au trimis întăriri ca să-i caute, și i-au tot căutat, i-au tot căutat, și-au tot strigat, dar totul a fost în zadar. Nimic. Au dispărut. Și nu doar că nu a văzut nimeni ce s-a întâmplat cu ei. Cel mai rău a fost că nici nu s-a auzit nimic... Niciun sunet. Nici urmă de ei.

Lui Artiom deja începuse să-i pară rău că-l rugase pe Piotr Andreevici să povestească despre Polejaevskaia. Fie că Piotr Andreevici avea mai multe informații, fie că mai punea de la el, cert e că prezenta niște detalii care nici nu le treceau prin minte cărăușilor, deși ei erau mari maeștri când venea vorba de istorisit și erau dornici să spună povești. Toate amănuntele astea îl înfiorau pe Artiom și începuse să nu-și mai găsească locul nici măcar lângă foc. Orice fosnet din tunel, oricât de inofensiv, îi stârnea imaginația.

— Așa, carevasăzică. Nu s-a auzit niciun schimb de focuri și au tras concluzia că cercetașii i-or fi părăsit – poate că erau nemulțumiți de ceva și au fugit. Dracu' să-i ia. Vor viață ușoară, vor să umble cu toate scursorile, cu tot felul de anarhiști, n-au decât să umble. Așa și-au zis. Le era mai

IBDIS We know books

ușor să gândească așa. Scăpau de griji. Dar peste o săptămână a mai dispărut încă un grup de cercetași. Ăștia n-ar fi trebuit să treacă nici măcar de șapte sute de metri. Și din nou aceeași poveste. Niciun sunet, nicio umbră. Parcă îi înghițise pământul. Și atunci cei de la stație au început să-și facă griji. Deja aveau de-a face cu o mare problemă, într-o săptămână să dispară două detașamente. Trebuia să se facă ceva în privința asta. Să fie luate niște măsuri. Și așa au pus un cordon de pază la trei sute de metri. Au pus o grămadă de saci cu nisip, au adus mitraliere și un proiector, așa cum se procedează când vrei să te aperi. Au trimis un curier la Begovaia – ei fac parte dintr-o confederație cu Begovaia și cu Strada 1905. Înainte era și Oktiabrskoe pole[1] cu ei –, dar s-a întâmplat ceva, nimeni nu știe exact ce, o avarie, și nu s-a mai putut locui acolo, iar oamenii au plecat... Ei, dar asta n-are nicio importanță. În fine, au trimis un curier la Begovaia ca să-i avertizeze că se întâmpla ceva rău și, în caz de ceva, să ceară ajutor. Și nici n-a apucat primul curier să ajungă la Begovaia, nu trecuse nici măcar o zi – cei de acolo încă se gândeau ce să le răspundă –, când vine al doilea curier, lac de sudoare, și povestește că tot cordonul lor de pază pierise fără să se tragă un singur foc. Toți au fost înjunghiați. Și parcă au fost înjunghiați în somn, asta e mai îngrozitor! Numai că ei sigur n-ar fi putut să adoarmă la cât de îngroziți erau, ca să nu mai vorbim despre ordinele și instrucțiunile primite. Și atunci cei de la Begovaia au înțeles că, dacă nu făceau nimic, în curând va avea să înceapă și la ei aceeași drăcovenie. Au înarmat un detașament de elită – cam o sută de oameni cu mitraliere și aruncătoare de grenade, profesioniști, veterani... Desigur, pentru asta le-a luat ceva timp. Vreo zi jumate, dar între timp au trimis niște curieri, care ar fi trebuit să-i ajute. Și peste o zi și jumătate au trimis acest detașament. Și când detașamentul a ajuns

[1] Toate cele trei denumiri sunt numele unor stații de metrou.

la Polejaevskaia, nu a mai găsit pe nimeni în viață. Nu erau nici măcar cadavre, numai sânge peste tot. Așa, carevasăzică. Și dracu' știe cine a făcut asta. Vezi, tu, eu nu cred că oamenii pot să facă așa ceva.

— Și ce s-a întâmplat cu Begovaia? întrebă Artiom cu vocea schimbată.

— Lor nu li s-a întâmplat nimic. Au văzut cum stăteau lucrurile și au aruncat în aer tunelul care-i lega de Polejaevskaia. Am auzit că s-au prăbușit vreo patruzeci de metri de tunel, și n-ai cum să sapi dacă n-ai echipament, și chiar și așa, tot n-ai ajunge prea departe. Dar de unde să iei mașinării? Au trecut deja vreo cincisprezece ani de când s-au făcut praf.

Piotr Andreevici tăcu, privind focul. Artiom tuși încetișor și recunoscu:

— Da... Desigur, trebuia să trag... Am fost un prost.

De undeva din sud, dinspre stație, se auzi un strigăt:

— Ei, voi de la patru sute de metri! E totul în ordine acolo?

Piotr Andreevici își făcu mâinile pâlnie și strigă:

— Veniți mai aproape! Avem o problemă aici!

Din tunel, venind dinspre stație cu lanternele aprinse, se apropiau de ei trei siluete, probabil patrula de la trei sute de metri. Apropiindu-se de foc, stinseră lanternele și se așezară alături.

— Salut, Piotr! Azi ești aici? Și mă gândeam: pe cine au pus azi la capătul pământului? spuse cel mai în vârstă, scoțând o țigară din pachet.

— Ascultă, Andriuha! Unul dintre băieții mei a văzut pe cineva. Însă n-a apucat să tragă... S-a ascuns în tunel. Zice că nu părea să fie om.

— Nu părea să fie om? Dar cum arăta? întrebă Andrei întorcându-se spre Artiom.

— Păi, nici nu am văzut... Doar am cerut parola și imediat a luat-o la goană înapoi, spre nord. Dar nu erau pași de

IBDIS We know books

om, erau foarte ușori și rapizi, de parcă nu ar fi fost două picioare, ci patru...

— Sau trei! zise Andrei făcând cu ochiul și strâmbându-se ca să-l sperie pe Artiom.

Artiom se înecă, aducându-și aminte de povestea despre oamenii cu trei picioare de pe linia Eilievskaia, unde o parte a stației se afla la suprafață și tunelul nu era deloc adânc, așa că nu se puteau proteja aproape deloc de radiații. De acolo se răspândiseră prin tot metroul tot felul de porcării cu trei picioare, două capete și alte chestii din astea. Andrei trase din țigară și le spuse oamenilor lui:

— Bine, băieți, dacă tot am venit, de ce să nu mai stăm aici puțin? Dacă e să apară iar unul din ăia cu trei picioare, le dăm oamenilor ăstora o mână de ajutor. Hei, Artiom! Aveți un ceainic?

Piotr Andreevici se ridică, turnă apă din canistră în ceainicul ciobit și afumat și îl puse deasupra focului. Peste câteva minute vasul începu să șuiere și apa dădu în clocot, iar sunetul acesta domestic și plăcut îl făcu pe Artiom să se simtă mai bine și mai liniștit. Se uita la oamenii care stăteau în jurul focului – toți puternici, oameni de nădejde, călîți de viața grea dusă aici. Puteai să ai încredere în acești oameni, puteai să te bazezi pe ei. Se dusese vestea că stația lor era una dintre cele mai norocoase de pe toată linia, și asta numai datorită oamenilor care se adunaseră aici și a celorlalți asemenea lor. Toți erau legați prin niște legături calde, aproape frățești.

Artiom avea douăzeci și patru de ani și se născuse când încă se mai trăia acolo, sus, și nu era așa de slab și de palid ca aceia care se născuseră în tunel și nu îndrăzniseră niciodată să se ducă sus, temându-se nu atât de radiații, cât de razele arzătoare ale soarelui, un adevărat dezastru pentru locuitorii din subteran. E adevărat, până și Artiom își aducea aminte că mersese doar o dată acolo de când devenise conștient de ceea ce se întâmpla în jurul lui, iar ședera nu durase mult timp. Nivelul de radiații era așa de mare acolo, încât cei care

erau prea curioși se prăjeau în două ore, fără să mai apuce să admire și să se bucure de lumea minunată care se afla la suprafață.

Pe tatăl lui nu-l ținea minte deloc. Mama locuise cu el până când Artiom împlinise cinci ani. Locuiau la Timiriazevskaia. Au trăit acolo ani buni și totul a fost bine, iar viața s-a scurs calm, în liniște, până în ziua în care Timiriazevskaia a fost invadată de șobolani. Șobolanii, uriași și cenușii, năvăliseră dintr-odată, fără niciun fel de avertizare, dintr-un tunel lateral întunecos. Era un tunel care cobora până la mari adâncimi, formând o ramificație neobservată a tunelului principal din nord, apoi cobora și mai mult, pierzându-se în îmbinarea complicată a sutelor de coridoare, în labirinturi înfiorătoare, unde era frig cumplit și duhnea îngrozitor. Acest tunel ducea în împărăția șobolanilor, un loc în care nu se aventurase nici cel mai înflăcărat explorator și nici vreun călător rătăcit care nu se pricea prea mult la hărțile și drumurile subterane. Cu toții se opreau în pragul lui, simțind instinctiv pericolul necunoscut și groaznic ce pândea în el și se retrăgeau din fața hăului căscat al intrării ca din fața unei porți a unui oraș ciumat.

Nimeni nu-i deranjase pe șobolani. Nimeni nu coborâse pe teritoriul lor. Nimeni nu îndrăznise să le încalce granițele.

Și atunci au venit chiar ei.

Mulți oameni au murit în ziua aceea în care, ca un șuvoi viu, șobolanii gigantici – mai mari decât văzuse cineva vreodată în stație sau prin tuneluri – au inundat și au nimicit toate cordoanele de pază și stația cu totul, îngropându-i și pe paznici, și pe civili sub trupurile lor, înăbușindu-le urletele de agonie, de durere și de repulsie. Mâncând tot ce le ieșea în cale – și morți, și vii, și pe confrații lor uciși –, șobolanii înaintau orbește, implacabil, mânați de o forță de neimaginat pentru mintea omenească.

Numai câțiva oameni au rămas în viață, iar printre ei nu se numărau nici femei, nici bătrâni, nici copii. Nu supraviețuise

LIBRIS We know books

niciunul dintre cei care sunt de regulă salvați primii, ci doar cinci bărbați zdraveni care au apucat să o ia la fugă înaintea șuvoiului aducător de moarte. Și i-au luat-o înainte numai pentru că se aflau cu drezina la punctul de pază în tunelul de sud, iar când au auzit strigătele din stație, unul dintre ei a dat fuga să verifice ce se întâmplase. Când a ajuns acolo, stația pierise deja. Încă de la intrare și-a dat seama ce se întâmplase, descoperind pârâiașele roșii care se scurgeau pe peron. A vrut să se întoarcă, știind că deja nu mai avea cum să-i ajute pe cei care păzeau stația, când o mână l-a tras înapoi. S-a întors și a văzut o femeie cu chipul schimonosit de groază, care se agățase de mâneca lui și-i striga, încercând să acopere urletele de disperare ale nenumăratelor voci:

— Salvează-l, soldatule! Fie-ți milă!

Și atunci a observat că femeia întindea spre el mânuța micuță și durdulie a unui copil. L-a prins imediat de mână, fără să se gândească măcar că salvează viața cuiva, ci pentru că era soldat și fusese rugat să aibă milă. Trăgându-l pe copil după el, iar mai apoi ridicându-l în brațe, a luat-o la goană odată cu primii șobolani, într-o cursă în care se luase la întrecere cu moartea, înaintând prin tunel, unde îl aștepta drezina cu tovarășii lui de la punctul de pază. Mai avea vreo cincizeci de metri până la ei, dar începuse deja să le strige să se pună în mișcare. Drezina lor era motorizată, singura de acest fel, cale de zece stații, și doar de aceea au putut să alerge înaintea șobolanilor. Goneau înainte cu toată viteza și au lăsat în urmă Dmitrovskaia pustie, unde se adăpostiseră câțiva renegați cărora abia au apucat să le strige: „Fugiți!" Șobolanii!", dându-și seama că aceia nu vor mai apuca oricum să se salveze. Iar când s-au apropiat de cordoanele de la Savelovskaia, cu care – slavă Domnului! – în acel moment aveau un acord de pace, au redus viteza pentru a nu fi luați drept atacatori și împușcați și au strigat din toate puterile către paznici: „Șobolanii! Vin șobolanii!" Și erau pregătiți să continue fuga, trecând de Savelovskaia, și înaintând mai

departe pe linie, implorându-i pe paznici să nu-i oprească atâta vreme cât mai puteau să fugă undeva, cât timp lava cenușie nu îneca întregul metrou. Însă, spre norocul lor, la Savelovskaia se afla ceva care i-a salvat și pe ei, și întreaga Savelovskaia, și poate toată linia Serpuhovsko-Timiriazevskaia. Abia se apropiaseră, plini de sudoare, avertizându-i pe paznici despre moartea din fața căreia deocamdată reușiseră să scape, dar care alerga pe urmele lor, când au observat că aceștia luau deja în mare grabă husa care acoperea o mașinărie teribilă de la postul lor. Era un aruncător de flăcări artizanal, dar incredibil de puternic, făcut de mâinile pricepute ale localnicilor din piese disparate. Și, imediat ce a apărut avangarda detașamentelor de șobolani, tot mai numeroși de la o clipă la alta, făcând să se audă din întuneric fosnetul și scrâșnetul a mii de labe, paznicii au pus în funcțiune aruncătorul de flăcări și nu l-au închis până nu i s-a terminat combustibilul. Flacăra lui portocalie a umplut tunelul pe o distanță de zece metri și a ars neîntrerupt șobolanii timp de zece, cincisprezece, douăzeci de minute. Tunelul s-a umplut de un miros puturos, de duhoarea oribilă de carne și blană arsă și de un chițăit sălbatic de șobolani... Iar drezina s-a domolit și și-a oprit goana în spatele paznicilor de la Savelovskaia, care au devenit eroi și cărora li s-a dus vestea pe întreaga linie. Pe drezină se aflau cei cinci bărbați care scăpaseră din stația Timiriazevskaia și copilul salvat de ei. Era un băiat. Artiom.

Șobolanii s-au retras. Voința lor irațională a fost înfrântă de una dintre ultimele invenții ale geniului militar omenesc. Omul a știut mereu să omoare mai bine decât orice altă făptură vie.

Șobolanii s-au retras într-un val invers, întorcându-se în uriașa împărăție ale cărei dimensiuni nu erau cunoscute de nimeni. Toate aceste labirinturi care se aflau la o adâncime incredibilă erau așa de misterioase, de ciudate și, după toate aparențele, absolut inutile pentru activitatea metroului,

LIBRIS We know books

că nici nu-ți venea să crezi, în ciuda asigurărilor unor persoane cu autoritate, că fuseseră construite de mâna omului – constructorii obișnuiți ai metroului.

Unul dintre oamenii aceștia cu autoritate fusese pe vremuri ajutor de mecanic al unei garnituri de metrou. Mai rămăseseră foarte puțini asemenea oameni și erau foarte prețuiți, pentru că la început ei fuseseră singurii care nu se pierduseră cu firea, singurii care nu se lăsaseră cuprinși de groază când părăsiseră capsula comodă, sigură și rapidă a trenului de metrou și se treziseră în galeriile din măruntaiele Moscovei. Și pentru că toți cei din stație le arătau un mare respect și își învățaseră copiii să se poarte la fel, acesta trebuie să fi fost motivul pentru care Artiom îl ținuse minte, îl ținuse minte toată viața. Era un om slab, sfrijit, tras la față după atâția ani de lucru sub pământ, purtând o uniformă roasă și decolorată de muncitor la metrou, care-și pierduse de mult timp șicul de pe vremuri, dar care încă era îmbrăcată cu aceeași mândrie cu care un amiral în rezervă se înveșmântează în uniforma lui de gală, impunând venerație din partea simplilor muncitori. Și Artiom, pe atunci doar un copil, vedea în silueta prăpădită a ajutorului de mecanic o anumită prestanță și forță...

Și cum să nu fie așa! Doar lucrătorii de la metrou au fost pentru toți ceilalți un fel de ghizi băștinași ai unor expediții științifice în junglă. Erau crezuți cu sfințenie și toți se bazau integral pe ei, iar de cunoștințele și de abilitățile lor depindea supraviețuirea celorlalți. Mulți dintre ei au devenit conducători ai stațiilor după căderea sistemului unic de administrație, iar metroul, din obiectiv complex al apărării civile – uriaș adăpost antiatomic destinat salvării unei părți a populației în caz de atac nuclear –, se transformase într-o aglomerare de stații care nu se supuneau unei singure puteri, cufundându-se în haos și anarhie. Stațiile au devenit independente și de sine stătătoare, niște state pitice originale, cu ideologiile și regimurile lor, cu liderii și armatele lor.

Se luptau unele cu altele și se uneau în federații și confederații, devenind într-o zi metropole ale imperiilor ridicate, pentru ca a doua zi să fie învinse și colonizate de către prietenii sau sclavii de ieri. Încheiau alianțe pe termen scurt împotriva pericolului general, pentru ca, atunci când acest pericol dispărea, să sară din nou, cu puteri reînnoite, la beregata celeilalte. Își arătau colții cu înverșunare în orice situație: pentru spațiu vital, pentru mâncare – culturi de drojdie, plantații de ciuperci care nu aveau nevoie de lumina zilei pentru a se dezvolta, ferme de porci unde sărmanele animale subterane erau hrănite cu ciuperci incolore crescute sub pământ – și, desigur, pentru apă, adică pentru filtre. Barbarii care nu știau să repare dispozitivele de filtrare nefuncționale din stațiile lor și care mureau pe capete otrăviți cu apa radioactivă se năpusteau cu o furie animalică spre bastioanele vieții civilizate, spre stațiile unde generatoarele funcționau cum se cuvine și se reparau cu regularitate filtrele, unde, sub îngrijirile atente ale unor mâini de femei, pământul umed era străpuns de pălăriuțele albe ale ciupercilor champignon, iar porcii guițau sătui în cocinile lor. Erau mânați înainte, spre acest asediu infinit și disperat, de instinctul de conservare și de vechiul principiu revoluționar – cucerește și dezbină. Apărătorii stațiilor norocoase, organizați în unități militare formate din foști soldați profesioniști, respingeau atacurile vandalilor, rezistând până la ultima picătură de sânge. Apoi treceau la contraofensivă și recâștigau prin luptă fiecare metru al tunelurilor dintre stații. În stații era concentrată o mare putere militară pentru a putea răspunde la atacurile expedițiilor cu scop punitiv, pentru a le lua vecinilor civilizați măcar o parte din spațiul lor vital, dacă nu reușeau să obțină încheierea păcii pe cale pașnică și, în fine, pentru a respinge toate forțele necurate care se furișau afară din toate găurile și tunelurile. Toate aceste creaturi ciudate, monstruoase și periculoase ar fi putut să-l aducă pe Darwin în pragul disperării, căci nu se supuneau niciunei legi a evoluției. Cât de